

Nollatoleranssi naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomiseen

Naisten ja tyttöjen sukuelinten silpominen – jo pelkkä termi kauhistuttaa. Valitettavasti tämä julma käytäntö ei ole vain pahaa unta. Se on itse asiassa paljon yleisempi kuin luulisi. Ei ole tarkkaa tietoa siitä, kuinka monta tyttöä ja naista on silvottu, mutta Unicef arvioi, että ainakin 200 miljoonaa tyttöä ja naista on leikeltä niissä 31 maassa, joista on saatavilla luotettavaa tietoa. Lisäksi noin neljä miljoonaa tyttöä on vaarassa joutua silvotuksi joka vuosi.

Kuuntelet ohjelmaa: lainsäädäntö paremmaksi. Tässä jaksossa aiheenamme on naisten ja tyttöjen sukuelinten silpominen. Kyseessä on julma käytäntö, jonka Euroopan parlamentti haluaa lopettaa.

Mitä tarkoitetaan naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisella? Se käsittää kaikki toimenpiteet, jotka tarkoituksellisesti muuttavat tai vahingoittavat naisen tai tytön sukuelimiä muussa kuin lääketieteellisessä tarkoituksessa. Sitä perustellaan kulttuurisilla, uskonnollisilla tai sosiaalisilla syillä. Uhrit ovat yleensä alle 15-vuotiaita nuoria tyttöjä tai jopa vauvoja. Ei ole yllättävää, että silpomisella voi olla vakavia välittömiä ja pitkäaikaisia vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin. Siitä ei tietenkään ole minkäänlaisia terveyshyötyjä.

Silpominen on yleisintä Afrikassa, mutta sitä tapahtuu myös Lähi-idän ja Aasian maissa. Tätä vahingollista käytäntöä harjoitetaan kuitenkin paljon lähempänä meitä kuin luulemmekaan. Uhreja tai mahdollisia uhreja on havaittu ainakin 16 EU-maassa. Valitettavasti ei ole olemassa virallisia EU:n tilastoja silpomistapausten määrästä Euroopassa.

Se kuitenkin tiedetään, että miljoonat ovat vaarassa. Silpominen on yleisesti ottaen vähentynyt kolmen viime vuosikymmenen aikana, mutta kaikissa maissa ei ole tapahtunut edistystä, ja väheneminen on ollut epätasaista.

YK on määrittänyt naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen vahingolliseksi käytännöksi, joka on lopetettava kokonaan vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi YK on nimennyt kuudennen helmikuuta kansainväliseksi naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen nollatoleranssipäiväksi. Näin YK pyrkii lisäämään tietoisuutta tästä vahingollisesta käytännöstä.

YK ei kuitenkaan ole tässä torjuntatyössä yksin, sillä siihen liittyi myös Euroopan neuvosto. Se hyväksyi vuonna 2017 Istanbulin yleissopimuksen naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta. Tämä on ensimmäinen sopimus, jossa tunnustetaan, että naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomista tapahtuu Euroopassa. Siinä asetetaan erityisiä velvoitteita, joilla ehkäistään ja torjutaan silpomista sekä tuetaan uhreja. Sopimus tuli vihdoin voimaan 1. lokakuuta 2023.

Tarkastellaanpa nyt lähemmin EU:n lainsäädännön ja politiikan saavutuksia ja suunnitelmia.

Naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomista koskevassa EU:n politiikassa tehdään selväksi, mistä on kyse. Käytäntö on eräänlaista lasten hyväksikäyttöä ja sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa, jonka EU on sitoutunut lopettamaan. Lisäksi se rikkoo monia ihmisoikeuksia. Niitä ovat muun muassa oikeus terveyteen, oikeus olla joutumatta kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kohteeksi sekä oikeus elämään tapauksissa, joissa menettely johtaa kuolemaan. Nämä perustavanlaatuiset ihmisoikeudet on vahvistettu EU:n perusoikeuskirjassa.

Kun otetaan huomioon myös muuttoliike, tätä vahingollista käytäntöä on entistä vaikeampi valvoa. EU:sta hakee turvapaikkaa joka vuosi noin 20 000 tyttöä ja naista, jotka ovat kotoisin maista, joissa harjoitetaan silpomista. Arviolta tuhat hakemusta liittyy suoraan silpomiseen. Määrä on noussut tasaisesti vuodesta 2008. Turvapaikan hakijoiden vastaanotto-olosuhteita koskevassa EU-direktiivissä otetaan huomioon uhrien haavoittuvuus. Silpomisen uhrit mainitaan kaikkein haavoittuvimpien turvapaikanhakijoiden joukossa.

Mahdollisten uhrien suojeleminen on tietysti tärkeää, mutta entä ne, jotka jo kärsivät sukuelinten silpomisen seurauksista? EU:lla ei tällä hetkellä ole oikeudellisesti sitovia välineitä naisten suojelemiseksi väkivallalta, mutta useilla aloilla on asiaankuuluvia keinoja. Esimerkiksi uhrien oikeuksia koskeva direktiivi velvoittaa tarjoamaan tukipalveluja väkivallan uhreille, myös silpomisen uhreille. Perimmäisenä tavoitteena on saada aikaan pitkäaikainen ja kestävä kulttuurin muutos yhteisöissä. Se on ainoa tapa päästä lopullisesti eroon silpomiskäytännöstä.

EU sisällyttää silpomisen vastaisia toimia kaikkiin politiikan aloihin. Monet kiireelliset toimenpiteet, joita sen lopettamiseksi tarvitaan, ovat kuitenkin yksittäisten EU-maiden vastuulla. Tämä koskee erityisesti syytteen nostamista niitä vastaan, jotka harjoittavat tätä vahingollista käytäntöä. Silpomisesta voidaan nyt nostaa syyte kaikkien EU-maiden kansallisten lakien mukaan joko rikollisesta teosta tai ruumiinvamman tuottamuksesta. Kyseisen käytännön erityisluonteen vuoksi vain hyvin harvat tapaukset viedään tuomioistuimen käsiteltäväksi. Euroopan parlamentti on vaatinut rikoksenteijöiden syytteeeseenpanoa vuodesta 2001 lähtien. Edistystä onkin tapahtunut: EU:n ensisijaisena tavoitteena on tukea EU-maita tekijöiden syytteeeseenpanossa.

Parlamentti on lisännyt tietoisuutta tästä käytännöstä muun muassa naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan työn kautta. Se on ollut keskeinen tekijä naisten sukuelinten silpomisen nostamisessa kansainvälisen asialistan kärkeen.

Tavoitteena on lopettaa tämä käytäntö vuoteen 2030 mennessä. Se edellyttää kolmitahoista lähestymistapaa – ennaltaehkäisyä, suojeleminen ja syytetoimia. Edessä on pitkä tie, mutta viesti ainakin on selvä: nollatoleranssi naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomiseen.

Lähetyksen toimitti Euroopan parlamentti. [Kuuntele lisää podcasteja Euroopan parlamentin nettiradiosta nimeltään Europarl Radio.](#)